

Postvæsnet i Billund

Postvæsnet i Danmark er startet ved en forordning udstedt i 1624 af Christian 4 og er således en meget gammel institution.

Men postforbindelse afhænger af transportmuligheder. Som et meget tyndt befolket område fik Grene sogn først en gennemgående vej til Vejle og Varde i 1860'erne. Indtil Vejle-Vandel banen blev forlænget til Grindsted i 1914 foregik post- og personbefordring med postvognen som ses på billedet. Postvognen kom to gange, senere tre gange om ugen. Men der er dog information om at man tidligere blot anvendte en åben ladvogn.



Det første "posthus" i Grene sogn var hos Billund Kro, hvor kromanden Anders Ovesen i 1857 blev udnævnt til brevpostsamler. Han fik en løn på 12 Rigsdaler (1 RD = 96 skilling) om året. Da et rugbrød kostede ca. 2 skilling kunne han altså for denne løn købe ca. 600 rugbrød på et år. Han stod for betjening af postvognen der kom fra Vejle på vej til Varde to gange om ugen. Samtidig var kroen basis for 3 postbude som betjente sognet.

Efter Ovesens død i 1907 flyttede postekspeditionen over på modsatte side af vejen til Købmandsgården. Billedet viser postbude foran købmandsgården.

*



Efter banens anlæggelse flyttede postekspeditionen til den nye station, hvor den blev til 1973. Herefter flyttedes posthuset til Systemhuset (LEGO). Her blev det i 8 år indtil det flyttede til det nye Rådhuscenter for endeligt i 1995 at flytte til Hovedgaden. Det blev nedlagt i 2007, og ekspeditionen flyttet til Superbrugsen og senere Shell.

Postvæsnet var oprindeligt en samfundskritisk institution, Landpostens opgaver lå tidligere langt fra blot i at omdele post. Grene sogn var et landdistrikt og landposten kom rundt til alle sognets beboere. Det var før digitaliseringens æra, så landposten fungerede som et rullende (på cykel!) posthus. Han medbragte selvfølgelig aviser (som næsten alle fik) og breve. Men han formidlede også udbetaling af diverse ydelser hvad enten det var fra det offentlige eller fra slagteriet. Og samtidig betalte landbefolkningen deres regninger gennem ham. Det stod endda i "Vejledning for Landpostbude" at landposten havde pligt til at indberette til den lokale læge, hvis nogle beboerne på hans rute udviste sociale problemer.

Landposten blev gennem sit respekterede arbejde kendt af alle i sognet. Det betød at han ofte blev valgt til offentlige tillidshverv hvad enten det var til sognerådet eller menighedsrådet. Det gjaldt her i sognet i nyere tid bl.a. Svend Aage Kristiansen, der sad i sognerådet 1966-1974. Billedet viser Svend Aage Kristiansen fra ca. 1948.



Preben Morell, Lokalhistorisk Arkiv for Grene Sogn, 2024